

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Procesoperator

////////////////////////////////////
BK-0195-2

1. Globaal

1.1 TITEL

Procesoperator

1.2 DEFINITIE

‘Het opvolgen en analyseren van productiegegevens, het instellen, omstellen, bedienen, opvolgen en het sturen van de productie aan de installatie en/of vanuit de controlekamer, het uitvoeren van kwaliteitscontroles op geregelde tijdstippen, het uitvoeren van het basisonderhoud en het nemen van maatregelen in geval van storingen en afwijkingen, steeds in navolging van kwaliteitsprocedures, hygiëne-, milieu-, veiligheids- en productievoorschriften (kwaliteit, kosten, termijn, ...), teneinde grondstoffen aan de procesinstallatie te bewerken tot (half)afgewerkte producten’

1.3 EXTRA INFORMATIE

De arbeidsmarktactoren van verschillende sectoren hebben samen het takenpakket van de procesoperator omschreven. Dit takenpakket kent over alle sectoren heen een zeer grote gemeenschappelijkheid (basisactiviteiten). Het basisdossier, bestaande uit enkel de basisactiviteiten, is naast de specifieke dossiers een volwaardig dossier. Het biedt de mogelijkheid de competenties van beroepsbeoefenaars, ongeacht de sector waarin ze tewerkgesteld zijn, te waarderen.

1.4 SECTOREN

- Chemie en Petroleum (PC116 Scheikundige nijverheid, PC207 bedienden scheikundige nijverheid)
- Houtnijverheid (PC125 Houtnijverheid, PC126 Stofferij en houtbewerking)
- Kleding- en textielindustrie (PC120 Textielnijverheid , PC214 bedienden textielnijverheid)
- Media, drukkerij- en uitgeverijsector (PC130 Drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf)
- Papier- en kartonsector (PC136 Papier- en kartonbewerking, PC222 bedienden papier- en kartonbewerking)
- Voedingsindustrie (PC118 Voedingsnijverheid, PC220 bedienden voedingsnijverheid)

1.5 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

AGORIA

Febelgra vzw

GRAFOC (Sector- en Vormingsfonds voor de arbeiders uit de Printmedia Industrie)

Alimento vzw

WOODWIZE

VDAB-Studiedienst

Co-Valent (Vormingsfonds voor de sector Chemie, Kunststoffen en Life Sciences)

1.6 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): E130201 Operator drukafwerkingsmachines (m/v)
- Competent-fiche (SERV): H210201 Operator van installaties voor de productie van voedingsmiddelen (m/v)
- Competent-fiche (SERV): H250401 Leidinggevende industriële productie (m/v)
- Competent-fiche (SERV): H230101 Operator installaties in de chemische of farmaceutische industrie (m/v)
- Competent-fiche (SERV): H270101 Operator energetische en petrochemische installaties (m/v)
- Competent-fiche (SERV): H250401 Leidinggevende industriële productie (m/v)
- Competent-fiche (SERV): H291201 Regelaar-afsteller van productiemachines (m/v)
- Competent-fiche (SERV): H220301 Operator houten plaatmateriaal (m/v)

Relatie tot het referentiekader

Voor het generiek deel van het beroepskwalificatiedossier werd er een matrix opgemaakt waarin de voornaamste Competent-fiches voor elke sector naast elkaar geplaatst werden. Daarin werd snel duidelijk dat de Competent-fiches melding maken van gelijkaardige competenties, die echter op een andere wijze verwoord worden. Er werd vervolgens voor elke competentie gezorgd voor een algemene, gemeenschappelijke en duidelijke verwoording die de goedkeuring wegdraagt van alle vertegenwoordigers van de betrokken sectoren. Het referentiekader werd aangevuld met competenties, opgenomen in de beroepsprofielen van de SERV of materialen aangereikt door de sectoren.

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
1. Verzamelt en neemt kennis van de productiefiches en -voorschriften				
• Neemt de werkzaamheden van de vorige ploeg over	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van productieplanning • Kennis van kwaliteitscontrolesystemen • Basiskennis van ICT • Kennis van registratiesystemen • Kennis van interne productieprocedures • Kennis van etikettering en productidentificatie • Kennis van communicatietechnieken • Grondige kennis van het productieproces
• Neemt de planning door	✓			
• Controleert en houdt zich aan productieorder en technische fiche	✓			
• Raadpleegt (technische) voorschriften en productfiches	✓			
2. Controleert de voorraad grondstoffen en materialen (beschikbaarheid, tekorten, hoeveelheid, dosering, mengeling, conformiteit, kwaliteitsafwijkingen)				
• Houdt de voorraad op peil en onderneemt actie bij tekorten			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van opslag- en stapeltechnieken • Basiskennis van voorraadbeheer • Basiskennis van ICT • Kennis van registratiesystemen • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van de grondstoffen • Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften • Kennis van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen • Kennis van
• Controleert de te verwerken grondstoffen en onderneemt actie bij afwijkingen		✓		
• Stemt de hoeveelheid grondstoffen af op de opdracht	✓			
• Volgt informatie op via beeldschermen en controlepanelen, ter plaatse en/of vanuit de controlekamer	✓			
• Gebruikt controle-instrumenten en interpreteert de controlegegevens	✓			
• Houdt rekening met de interne codering	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Past hef- en tiltechnieken toe 			✓	<ul style="list-style-type: none"> (veiligheids)pictogrammen Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken Kennis van etikettering en productidentificatie Kennis van toestellen voor goederentransport Kennis van software voor voorraadbeheer Kennis van kwaliteitscontrolesystemen Grondige kennis van procedures voor productcontrole
<ul style="list-style-type: none"> Gebruikt software voor voorraadbeheer 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Gebruikt toestellen voor goederentransport 			✓	
3. Stelt de procesinstallatie in door het instellen, selecteren van een programma				
<ul style="list-style-type: none"> Houdt zich aan de productieorder en de technische fiche 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie Basiskennis PLC (Programmable Logic Controller) Kennis van productieapparatuur en gereedschappen Kennis van de werking van een procesinstallatie Kennis van machinesturingen Kennis van geautomatiseerde processen Kennis van de grondstoffen Kennis van productieprocessturingen Kennis machinespecifieke software Grondige kennis van het productieproces Grondige kennis van procedures voor het afstellen van de procesinstallatie
<ul style="list-style-type: none"> Stelt de machine(onderdelen) manueel of computergestuurd in 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Kiest een programma/receptuur uit een keuzemenu voor het proces 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Voert interventies in het programma/receptuur uit 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Stelt de parameters en coördinaten manueel of computergestuurd in en volgt ze op, onder andere via beeldschermen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Raadpleegt (technische) voorschriften en productiefiches 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Gebruikt informaticatoepassingen voor de opvolging van de productie 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Gebruikt processturingen 	✓			
4. Controleert de veiligheidsvoorzieningen van de eigen procesinstallatie				
<ul style="list-style-type: none"> Raadpleegt veiligheidsvoorschriften en leeft 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Kennis van storingsanalyse

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
ze na				<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van de werking van een procesinstallatie • Kennis van onderhoudstechnieken/-procedures voor preventief (basis)onderhoud • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften • Kennis van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen • Kennis van (veiligheids)pictogrammen • Kennis van regels voor conversie van meeteenheden • Kennis van nood- en evacuatieprocedures • Kennis van procedures om de procesinstallatie te bedienen (incl. opstart- en stopprocedures) • Kennis van risicoanalyse
<ul style="list-style-type: none"> • Volgt veiligheidsinformatie op via beeldschermen en controlepanelen, ter plaatse en/of vanuit de controlekamer, en reageert op gepaste wijze 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Doet veiligheidscontroles/ controlerondes 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud aan de procesinstallatie op 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Voert risicoanalyses uit en reageert op gepaste wijze 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Evalueert veiligheidsrisico's en neemt gepaste maatregelen 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Legt de productie stil indien nodig 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Meldt problemen aan de verantwoordelijke 		✓		
5. Stuur de procesinstallatie				
<ul style="list-style-type: none"> • Organiseert de opeenvolgende werkzaamheden van de productiestappen en zorgt voor onderlinge afstemming 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van opslag- en stapeltechnieken • Kennis van registratiesystemen • Kennis van interne productieprocedures • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van de werking van een procesinstallatie • Kennis van machinesturingen • Kennis van geautomatiseerde processen • Kennis van de grondstoffen • Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties • Kennis van meet- en regeltechnieken • Kennis van procestechieken • Kennis van
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt zich aan de (technische) voorschriften en productiefiches 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud op 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Start de procesinstallatie op 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Verzorgt de toevoer van grondstoffen en hulproducten 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Draait proef en geeft (al dan niet) vrij voor productie 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Bedient de procesinstallatie 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Volgt de informatie op via beeldschermen en 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
controlepanelen, zowel ter plaatse als vanuit de controlekamer				(veiligheids)pictogrammen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van nood- en evacuatieprocedures • Kennis van procedures om de procesinstallatie te bedienen (incl. opstart- en stopprocedures) • Kennis van productieprocessturingen • Kennis machinespecifieke software • Kennis van kwaliteitscontrolesystemen • Grondige kennis van het productieproces • Grondige kennis van procedures voor het afstellen van de procesinstallatie
• Interpreteert gegevens en reageert passend	✓			
• Stelt parameters manueel of computergestuurd af	✓			
• Organiseert een zo efficiënt mogelijk procesverloop	✓			
• Regelt de afvoer van geproduceerde goederen			✓	
• Doet controles/controlerondes	✓			
• Stopt de procesinstallatie			✓	
• Gebruikt informaticatoepassingen voor de opvolging van de productie	✓			
• Gebruikt processturingen	✓			
6. Bewaakt het (geautomatiseerde) proces en stuurt bij indien nodig				
• Doet controles en controlerondes	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis van statistiek • Basiskennis van productieplanning • Kennis van kwaliteitscontrolesystemen • Basiskennis van kwaliteitszorgsystemen • Kennis van storingsanalyse • Kennis van registratiesystemen • Kennis van interne productieprocedures • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van de werking van een procesinstallatie • Kennis van machinesturingen • Kennis van geautomatiseerde
• Volgt informatie op via beeldschermen en controlepanelen, ter plaatse en/of vanuit de controlekamer	✓			
• Verzamelt, controleert en analyseert gegevens ter plaatse en/of vanuit de controlekamer via beeldschermen	✓			
• Merkt afwijkingen, storingen of nood aan preventief onderhoud op en neemt op passende wijze actie		✓		
• Gaat na wat de oorzaak is van een storing, afwijking		✓		
• Regelt de procesinstallatie bij volgens de analyse		✓		
• Regelt parameters/coördinaten bij volgens de analyse		✓		

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Legt de productie stil indien nodig 		✓		processen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van de grondstoffen • Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties • Kennis van meet- en regeltechnieken • Kennis van procestechieken • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften • Kennis van (veiligheids)pictogrammen • Kennis van nood- en evacuatieprocedures • Kennis van procedures om de procesinstallatie te bedienen (incl. opstart- en stopprocedures) • Grondige kennis van het productieproces
<ul style="list-style-type: none"> • Meldt problemen, afwijkingen aan de verantwoordelijke 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt gegevens bij over de aard van de storing of afwijking, het tijdstip en de oplossing 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleegt (technische) voorschriften en productiefiches 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Anticipeert proactief op afwijkingen en storingen 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Formuleert verbetervoorstellen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt processturingen 	✓			
7. Stuurt preventief of correctief (basis)onderhoud aan de procesinstallatie				
<ul style="list-style-type: none"> • Merkt noodzaak aan technisch onderhoud op 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie • Kennis van registratiesystemen • Kennis van interne productieprocedures • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van de werking van een procesinstallatie • Kennis van machinesturingen • Kennis van meet- en regeltechnieken • Kennis van onderhoudstechnieken/-procedures voor preventief (basis)onderhoud • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften
<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleegt technische fiches en voorschriften 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Plaatst de procesinstallatie in veiligheidsmodus en bereidt ze voor op het uitvoeren van onderhoud 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt zich aan onderhoudsplan en -richtlijnen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Rapporteert problemen aan de technicus of de verantwoordelijke 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Verleent hulp en advies aan onderhoudstechnici 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Formuleert verbetervoorstellen inzake preventief onderhoud 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Registreert (basis)onderhoud 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
8. Registreert en rapporteert het verloop van het productieproces				
• Houdt gegevens bij en rapporteert over het productieproces	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ICT • Kennis van registratiesystemen • Kennis van de grondstoffen • Kennis van communicatietechnieken • Grondige kennis van het productieproces • Grondige kennis van procedures voor productcontrole
• Houdt gegevens bij en rapporteert over het gebruik van grondstoffen en materiaal	✓			
• Rapporteert mondeling en/of schriftelijk aan collega's en leidinggevende	✓			
9. Voert kwaliteitscontroles uit				
• Volgt informatie op via beeldschermen en controlepanelen ter plaatse en/of vanuit de controlekamer	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van statistiek • Basiskennis van productieplanning • Kennis van kwaliteitscontrolesystemen • Basiskennis van kwaliteitszorgsystemen • Kennis van storingsanalyse • Kennis van registratiesystemen • Kennis van interne productieprocedures • Kennis van de grondstoffen • Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties • Kennis van kwaliteitscontrolesystemen • Grondige kennis van het productieproces • Grondige kennis van procedures voor productcontrole
• Gebruikt instrumenten voor de productcontrole	✓			
• Voert productcontroles uit	✓			
• Neemt en labelt representatieve stalen	✓			
• Vergelijkt de resultaten van controles met richtwaarden	✓			
• Merkt afwijkingen aan producten op	✓			
• Neemt gepaste actie bij producten die niet voldoen aan de voorschriften		✓		
• Analyseert en interpreteert controlegegevens	✓			
• Gaat na wat de oorzaak is van een afwijking aan het product		✓		
• Rapporteert problemen aan de verantwoordelijke	✓			
• Legt de productie stil indien nodig		✓		
• Registreert de gegevens over de aard van de afwijking, het tijdstip en de oplossing	✓			
• Vult opvolgdocumenten in (tijdstip, waarden,	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
...)				
10. Stelt de procesinstallatie om				
• Houdt zich aan de productieorder en de technische fiche	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van statistiek • Basiskennis PLC (Programmable Logic Controller) • Kennis van storingsanalyse • Kennis van interne productieprocedures • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van de werking van een procesinstallatie • Kennis van machinesturingen • Kennis van geautomatiseerde processen • Kennis van de grondstoffen • Kennis van meet- en regeltechnieken • Kennis van regels voor conversie van meeteenheden • Grondige kennis van het productieproces • Grondige kennis van procedures voor het afstellen van de procesinstallatie
• Stelt de procesinstallatieonderdelen manueel of computergestuurd om	✓			
• Stelt parameters manueel of computergestuurd af	✓			
• Kiest een programma/receptuur uit een keuzemenu voor de productie	✓			
• Volgt informatie op via beeldschermen en controlepanelen, ter plaatse en/of vanuit de controlekamer	✓			
• Interpreteert de gegevens en reageert passend	✓			
11. Organiseert de werkplek veilig, ordelijk en milieubewust				
• Sorteert afval volgens de richtlijnen			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van milieuzorgsystemen • Basiskennis van regels m.b.t. welzijn op het werk • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften • Kennis van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen • Kennis van (veiligheids)pictogrammen
• Houdt de werkplek schoon			✓	
• Bergt de eigen gereedschappen en hulpmiddelen op			✓	
• Ziet erop toe dat de veiligheids- en milieuvoorschriften worden gerespecteerd	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
				<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van regels van persoonlijke hygiëne • Kennis van milieuvoorschriften
12. Werkt in teamverband				
• Communiceert effectief en efficiënt	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van productieplanning • Basiskennis van regels m.b.t. welzijn op het werk • Kennis van registratiesystemen • Kennis van interne productieprocedures • Kennis van communicatietechnieken • Grondige kennis van het productieproces
• Wisselt informatie uit met collega's en verantwoordelijken	✓			
• Rapporteert aan leidinggevenden	✓			
• Draagt de werkzaamheden over aan de volgende ploeg	✓			
• Werkt efficiënt samen met collega's	✓			
• Volgt aanwijzingen van verantwoordelijken op	✓			
• Geeft aanwijzingen aan collega's en medewerkers in functie van het productieproces	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van opslag- en stapeltechnieken
- Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie
- Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie
- Basiskennis van statistiek
- Basiskennis PLC (Programmable Logic Controller)
- Basiskennis van voorraadbeheer
- Basiskennis van productieplanning
- Basiskennis van milieuzorgsystemen
- Basiskennis van regels m.b.t. welzijn op het werk
- Basiskennis van ICT
- Basiskennis van kwaliteitszorgsystemen

- Kennis van storingsanalyse
- Kennis van registratiesystemen

- Kennis van interne productieprocedures
- Kennis van productieapparatuur en gereedschappen
- Kennis van de werking van een procesinstallatie
- Kennis van machinesturingen
- Kennis van geautomatiseerde processen
- Kennis van de grondstoffen
- Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties
- Kennis van meet- en regeltechnieken
- Kennis van procestechnieken
- Kennis van onderhoudstechnieken/-procedures voor preventief (basis)onderhoud
- Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften
- Kennis van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
- Kennis van (veiligheids)pictogrammen
- Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
- Kennis van regels van persoonlijke hygiëne
- Kennis van milieuvoorschriften
- Kennis van regels voor conversie van meeteenheden
- Kennis van nood- en evacuatieprocedures
- Kennis van etikettering en productidentificatie
- Kennis van procedures om de procesinstallatie te bedienen (incl. opstart- en stopprocedures)
- Kennis van risicoanalyse
- Kennis van productieprocessturingen
- Kennis van toestellen voor goederentransport
- Kennis van software voor voorraadbeheer
- Kennis machinespecifieke software
- Kennis van communicatietechnieken
- Kennis van kwaliteitscontrolesystemen

- Grondige kennis van het productieproces
- Grondige kennis van procedures voor het afstellen van de procesinstallatie
- Grondige kennis van procedures voor productcontrole

Cognitieve vaardigheden

- Neemt de werkzaamheden van de vorige ploeg over
- Neemt de planning door
- Controleert en houdt zich aan productieorder en technische fiche
- Raadpleegt (technische) voorschriften en productfiches
- Stemt de hoeveelheid grondstoffen af op de opdracht
- Volgt informatie op via beeldschermen en controlepanelen, ter plaatse en/of vanuit de controlekamer
- Gebruikt controle-instrumenten en interpreteert de controlegegevens
- Houdt rekening met de interne codering
- Gebruikt software voor voorraadbeheer
- Houdt zich aan de productieorder en de technische fiche
- Stelt de machine(onderdelen) manueel of computergestuurd in
- Kiest een programma/receptuur uit een keuzemenu voor het proces
- Voert interventies in het programma/receptuur uit

- Stelt de parameters en coördinaten manueel of computergestuurd in en volgt ze op, onder andere via beeldschermen
- Raadpleegt (technische) voorschriften en productiefiches
- Gebruikt informaticatoepassingen voor de opvolging van de productie
- Gebruikt processturingen
- Raadpleegt veiligheidsvoorschriften en leeft ze na
- Doet veiligheidscontroles/ controlerondes
- Organiseert de opeenvolgende werkzaamheden van de productiestappen en zorgt voor onderlinge afstemming
- Houdt zich aan de (technische) voorschriften en productiefiches
- Start de procesinstallatie op
- Draait proef en geeft (al dan niet) vrij voor productie
- Bedient de procesinstallatie
- Volgt de informatie op via beeldschermen en controlepanelen, zowel ter plaatse als vanuit de controlekamer
- Stelt parameters manueel of computergestuurd af
- Organiseert een zo efficiënt mogelijk procesverloop
- Doet controles/controlerondes
- Gebruikt informaticatoepassingen voor de opvolging van de productie
- Gebruikt processturingen
- Doet controles en controlerondes
- Volgt informatie op via beeldschermen en controlepanelen, ter plaatse en/of vanuit de controlekamer
- Verzamelt, controleert en analyseert gegevens ter plaatse en/of vanuit de controlekamer via beeldschermen
- Raadpleegt (technische) voorschriften en productiefiches
- Gebruikt processturingen
- Merkt noodzaak aan technisch onderhoud op
- Raadpleegt technische fiches en voorschriften
- Houdt zich aan onderhoudsplan en -richtlijnen
- Rapporteert problemen aan de technicus of de verantwoordelijke
- Registreert (basis)onderhoud
- Houdt gegevens bij en rapporteert over het productieverloop
- Houdt gegevens bij en rapporteert over het gebruik van grondstoffen en materiaal
- Rapporteert mondeling en/of schriftelijk aan collega's en leidinggevende
- Volgt informatie op via beeldschermen en controlepanelen ter plaatse en/of vanuit de controlekamer
- Gebruikt instrumenten voor de productcontrole
- Voert productcontroles uit
- Neemt en labelt representatieve stalen
- Vergelijkt de resultaten van controles met richtwaarden
- Merkt afwijkingen aan producten op
- Analyseert en interpreteert controlegegevens
- Rapporteert problemen aan de verantwoordelijke
- Registreert de gegevens over de aard van de afwijking, het tijdstip en de oplossing
- Vult opvolgdocumenten in (tijdstip, waarden, ...)
- Houdt zich aan de productieorder en de technische fiche
- Stelt de procesinstallatieonderdelen manueel of computergestuurd om
- Stelt parameters manueel of computergestuurd af
- Kiest een programma/receptuur uit een keuzemenu voor de productie

- Volgt informatie op via beeldschermen en controlepanelen, ter plaatse en/of vanuit de controlekamer
- Ziet erop toe dat de veiligheids- en milieuvorschriften worden gerespecteerd
- Communiceert effectief en efficiënt
- Wisselt informatie uit met collega's en verantwoordelijken
- Rapporteert aan leidinggevenden
- Draagt de werkzaamheden over aan de volgende ploeg
- Werkt efficiënt samen met collega's
- Volgt aanwijzingen van verantwoordelijken op
- Geeft aanwijzingen aan collega's en medewerkers in functie van het productieproces
- Volgt veiligheidsinformatie op via beeldschermen en controlepanelen, ter plaatse en/of vanuit de controlekamer, en reageert op gepaste wijze
- Interpreteert gegevens en reageert passend
- Formuleert verbetervoorstellen
- Interpreteert de gegevens en reageert passend

Probleemoplossende vaardigheden

- Voert risicoanalyses uit en reageert op gepaste wijze
- Evalueert veiligheidsrisico's en neemt gepaste maatregelen
- Legt de productie stil indien nodig
- Merkt afwijkingen, storingen of nood aan preventief onderhoud op en neemt op passende wijze actie
- Gaat na wat de oorzaak is van een storing, afwijking
- Legt de productie stil indien nodig
- Formuleert verbetervoorstellen inzake preventief onderhoud
- Neemt gepaste actie bij producten die niet voldoen aan de voorschriften
- Gaat na wat de oorzaak is van een afwijking aan het product
- Legt de productie stil indien nodig
- Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud aan de procesinstallatie op
- Meldt problemen aan de verantwoordelijke
- Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud op
- Meldt problemen, afwijkingen aan de verantwoordelijke
- Houdt gegevens bij over de aard van de storing of afwijking, het tijdstip en de oplossing
- Controleert de te verwerken grondstoffen en onderneemt actie bij afwijkingen
- Regelt de procesinstallatie bij volgens de analyse
- Regelt parameters/coördinaten bij volgens de analyse
- Anticipeert proactief op afwijkingen en storingen
- Verleent hulp en advies aan onderhoudstechnici

Motorische vaardigheden

- Houdt de voorraad op peil en onderneemt actie bij tekorten
- Past hef- en tiltechnieken toe
- Gebruikt toestellen voor goederentransport
- Verzorgt de toevoer van grondstoffen en hulpproducten
- Regelt de afvoer van geproduceerde goederen

- Stopt de procesinstallatie
- Plaast de procesinstallatie in veiligheidsmodus en bereidt ze voor op het uitvoeren van onderhoud
- Sorteert afval volgens de richtlijnen
- Houdt de werkplek schoon
- Bergt de eigen gereedschappen en hulpmiddelen op

Omgevingscontext

- Dit beroep wordt uitgeoefend in productiebedrijven
- Het kan ook uitgeoefend worden in ploegen, tijdens het weekend, op feestdagen of 's nachts
- De activiteit varieert naar gelang de grootte en de automatiseringsgraad van de onderneming
- Het werk vindt plaats in een productieruimte, waarbij de eigenschappen van de grondstoffen en het productieproces bepalend kunnen zijn voor de omgevingscondities van de productieruimte
- Het werk vindt plaats aan een procesinstallatie en/of vanuit een controlekamer met beeldschermen en/of controlepanelen
- Het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen is vereist en kan verschillen naar gelang de producten die behandeld worden en de aard van de uitgevoerde operaties
- Er moet voortdurend rekening gehouden worden met hygiëne-, milieu- en veiligheidsvoorschriften
- Samenwerking in team is noodzakelijk

Handelingscontext

- Communiceert efficiënt met het team o.a. voor de overdracht naar de volgende shift
- Houdt rekening met veiligheids- en milieuvoorschriften in omgang met grondstoffen en producten
- Gaat economische en ecologische om met grondstoffen en producten
- Houdt zich aan voorschriften en procedures
- Houdt rekening met veiligheidssignalisatie op de werkplek
- Heeft permanente aandacht voor de kwaliteit van het product
- Volgt alle informatiegegevens m.b.t. het productieproces permanent op
- Houdt zich aan tijdschema's voor de realisatie van het productieproces
- Voert uiteenlopende opdrachten uit met diverse grondstoffen
- Is zich constant bewust van de mogelijke impact van zijn handelingen
- Is mee verantwoordelijk voor het volledige proces

Autonomie

Is zelfstandig in

- het opstellen van de eigen planning; zorgen voor de toevoer van de grondstoffen; het opstarten, instellen, proefdraaien, sturen, bijstellen, omstellen en stoppen van de procesinstallatie; de opvolging van het productieproces; kwaliteitsopvolging en -controle en (basis)onderhoud

Is gebonden aan

- tijdschema/planning; veiligheids- en milieuvoorschriften/procedures; productieorder/technische fiche; hygiëneregelgeving; kenmerken van de grondstoffen;
- ichtwaarden; kwaliteitsnormen/voorschriften en rapporteringsprocedures

Doet beroep op

- de leidinggevende voor de planning; productieorder; meldingen van storingen, technische interventies of nood aan (extern) onderhoud; productieoptimalisatie en bijkomende instructies en doet beroep op de (onderhouds)technieker voor storingen, technische interventies en onderhoud

Verantwoordelijkheid

- Controleert de voorraad grondstoffen en materialen (beschikbaarheid, tekorten, hoeveelheid, dosering, mengeling, conformiteit, kwaliteitsafwijkingen)
- Stelt de procesinstallatie in door het instellen, selecteren van een programma
- Controleert de veiligheidsvoorzieningen van de eigen procesinstallatie
- Stuurt de procesinstallatie
- Bewaakt het (geautomatiseerde) proces en stuurt bij indien nodig
- Stuurt preventief of correctief (basis)onderhoud aan de procesinstallatie
- Registreert en rapporteert het verloop van het productieproces
- Voert kwaliteitscontroles uit
- Stelt de procesinstallatie om
- Organiseert de werkplek veilig, ordelijk en milieubewust
- Werkt in teamverband
- Verzamelt en neemt kennis van de productiefiches en -voorschriften

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten

Geen vereisten.

Vereiste attesten

Geen attesten vereist.

Instapvoorwaarden

Geen vereisten.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 ARBEIDSMARKTRELEVANTIE

Tewerkstelling

Er zijn geen exacte cijfers van de tewerkstelling van alle procesoperators. Op basis van de dossiers van de procesoperator hout, procesoperator voedingsindustrie, procesoperator kunststofverwerking en procesoperator drukken/drukafwerking kan wel een inschatting gegeven worden.

- Hout

Officiële cijfers over de tewerkstelling per beroep zijn niet beschikbaar. Er kan aangenomen worden dat ongeveer 322 werknemers tewerkgesteld worden als procesoperator.

- Voedingsindustrie

Globaal kunnen we stellen dat er 86.555 werknemers tewerkgesteld zijn in de voedingssector. Uit deze groep werken 47.605 tot 58.857 mensen in de productie als productiemedewerker, productieoperator of procesoperator.

- Kunststofverwerking

Volgens de sectorfoto Scheikundige Nijverheid 2012 zijn er 78.495 mensen tewerkgesteld in 2010. Hiervan werken er 28,1% in de kunststofverwerking of 22.060 mensen. Hierbij moeten we vermelden dat ook binnen de metaalsector veel kunststofverwerkers zijn aangesloten. We kunnen stellen dat er 34.000 mensen tewerkgesteld zijn in deze subsector.

- Drukken / Drukafwerking

Het cijfermateriaal waarover de grafische sector beschikt geeft slechts een totaalbeeld van de tewerkstelling in het PC 130. In 2011 werden in de subsector 'drukken' 10.567 personen tewerkgesteld.

Vacatures

Voor de vacaturegegevens voor het beroep 'productieverantwoordelijke' werden volgende codes in de VDAB-databank geselecteerd:

- H230101 Operator installaties in de chemische industrie (m/v)
- H230101 Operator installaties in de farmaceutische industrie (m/v)
- H270101 Operator energetische en petrochemische installaties (m/v)
- H280301 Operator in de keramiekindustrie
- H280401 Operator productie van stortklaar beton, cement, asfalt en granulaten
- H280501 Operator glasproductie
- H310201 Operator van een pulpmachine

I. Aantal vacatures (in het 'normaal economisch circuit zonder uitzendopdrachten' en indien beschikbaar het aantal vacatures voor uitzendopdrachten) en aandeel in de sector

i. Spreiding over de betrokken sectoren

Ontvangen vacatures		Antwerpen-Boom	Mechelen	Turnhout	Leuven	Vilvoorde	Brugge	Kortrijk-Roeselare	Oostende-Ieper	Aalst-Oudenaarde	Gent	St. Niklaas-Dendermonde	Limburg Oost	Limburg West	Buizen Vlaanderen	TOTAAL	Opensaaende vacatures
H230101	NEC zonder uitzendopdr. rechtstreeks gemeld aan VDAB	89	29	81	13	5	10	7	11	2	22	7	0	19	30	325	37
	NEC zonder uitzendopdr. via intermediairen	87	6	26	2	9	11	46	30	4	49	22	2	34	30	358	61
	Uitzendopdrachten	311	113	293	90	110	61	352	268	134	438	235	122	211	74	2812	461
H230101	NEC zonder uitzendopdr. rechtstreeks gemeld aan VDAB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
	Uitzendopdrachten	2	19	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5	0	27	20
H270101	NEC zonder uitzendopdr. rechtstreeks gemeld aan VDAB	45	3	9	1	0	1	2	1	0	4	1	5	2	1	75	10
	NEC zonder uitzendopdr. via intermediairen	16	0	7	0	3	0	10	1	2	11	4	0	4	17	75	9
	Uitzendopdrachten	72	23	34	15	8	5	21	8	12	141	99	16	17	13	424	71
H280301	NEC zonder uitzendopdr. rechtstreeks gemeld aan VDAB	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	NEC zonder uitzendopdr. via intermediairen	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	1
	Uitzendopdrachten	0	0	1	1	2	0	1	1	1	0	0	0	0	1	8	
H280401	NEC zonder uitzendopdr. rechtstreeks gemeld aan VDAB	0	1	4	1	0	4	7	10	1	8	6	1	6	1	50	4
	NEC zonder uitzendopdr. via intermediairen	8	1	5	1	0	11	23	1	0	9	12	2	6	2	81	15
	Uitzendopdrachten	106	31	15	2	1	32	55	15	14	66	34	62	36	8	477	81
H280501	NEC zonder uitzendopdr. rechtstreeks gemeld aan VDAB	0	0	0	0	0	0	2	0	6	0	0	0	0	0	8	
	NEC zonder uitzendopdr. via intermediairen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	Uitzendopdrachten	1	0	4	0	0	3	8	0	0	0	1	0	1	0	18	6
H310201	Uitzendopdrachten	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1
TOTAAL		737	226	480	126	138	139	536	346	176	748	363	210	342	177	4744	779

ii. Aantal openstaande vacatures (aantal, spreiding, evolutie)

- Openstaande vacatures (aantal, evolutie)

Jaartal	2013 -1	2013 -2	2013 -3	2013 -4	2013 -5	2013 -6	2013 -7	2013 -8	2013 -9	2013 -10	2013 -11	2013 -12	2014 -1	2014 -2	2014 -3	2014 -4	2014 -5	2014 -6	2014 -7	2014 -8	2014 -9	2014 -10	2014 -11	2014 -12
NEC zonder uitzendop.	225	238	186	235	216	188	175	151	135	118	108	112	132	137	168	171	213	206	188	192	161	166	159	139
Uitzendop.	545	567	491	536	572	547	548	514	489	507	478	435	543	572	650	680	650	668	667	653	706	763	773	640
TOTAAL	770	805	677	771	788	735	723	665	624	625	586	547	675	709	818	851	863	874	855	845	867	929	932	779

- Openstaande vacatures (aantal, spreiding)

Regio	Antwerpen-Boom	Mechelen	Turnhout	Leuven	Vilvoorde	Brugge	Kortrijk-Roeselare	Oostende-Ieper	Aalst-Oudenaarde	Gent	St. Niklaas-Dendermonde	Limburg Oost	Limburg West	Buiten Vlaanderen	TOTAAL
NEC zonder uitzendopdr.	29	5	12	2	1	0	22	4	3	16	10	0	20	15	139
Uitzendopdrachten	69	51	61	11	19	16	121	19	22	110	64	41	32	4	640
TOTAAL	98	56	73	13	20	16	143	23	25	126	74	41	52	19	779

II. Evolutie van het aantal vacatures (in de tijd)

Jaartal	2013	2014
NEC zonder uitzendopdr.	801	976
Uitzendopdr.	2546	3768

III. Spreiding van het aantal vacatures per provincie en/of regio

Regio	Antwerpen-Boom	Mechelen	Turnhout	Leuven	Vilvoorde	Brugge	Kortrijk-Roeselare	Oostende-Ieper	Aalst-Oudenaarde	Gent	St. Niklaas-Dendermonde	Limburg Oost	Limburg West	Buiten Vlaanderen	Totaal
NEC zonder uitzendopdr.	245	40	133	18	17	37	99	54	15	103	52	10	72	81	976
Uitzendopdr.	492	186	347	108	121	102	437	292	161	645	311	200	270	96	3768
TOTAAL	737	226	480	126	138	139	536	346	176	748	363	210	342	177	4744

IV. Aantal niet werkende werkzoekenden

Beroep	Antwerpen-Boom	Mechelen	Turnhout	Leuven	Vilvoorde	Brugge	Kortrijk-Roeselare	Oostende-Ieper	Aalst-Oudenaarde	Gent	St. Niklaas-Dendermonde	Limburg Oost	Limburg West	TOTAAL
TOTAAL	476	91	152	63	49	21	48	43	64	179	193	125	142	1646

V. Knelpuntberoep i. Zo ja, duiding oorzaak (kwantitatief/kwalitatief)

Geen knelpuntberoep

4. Samenhang

Intersectorale samenhang

Procesoperatoren komen in heel wat beroepen/sectoren voor en hebben gemeen dat ze allemaal mechanische of chemische processen sturen. Deze procesoperatoren beschikken daardoor over heel wat gemeenschappelijke competenties. Dat houdt onder meer in dat mits een aanvullende opleiding procesoperatoren in verschillende beroepen/sectoren inzetbaar zijn.

Sectorale samenhang

Verticale mobiliteit	Horizontale mobiliteit
Productieverantwoordelijke	Productieverantwoordelijke voedingsindustrie Productieverantwoordelijke papier- en kartonsector Productieverantwoordelijke printmedia-crossmedia Productieverantwoordelijke hout
Procesoperator	Procesoperator voedingsindustrie Procesoperator hout Procesoperator chemische en farmaceutische industrie Procesoperator energetische en petrochemische installaties Procesoperator in de textielindustrie Procesoperator metaalbewerking Procesoperator spuitgieten Procesoperator montage Procesoperator lassen Procesoperator gieterijen Procesoperator white room Procesoperator automatische bestukking Procesoperator drukken in de printmedia Procesoperator drukafwerking in de printmedia
Productieoperator	Productieoperator voedingsindustrie Productieoperator hout Productieoperator regelaar kunststofverwerking Productieoperator textiel productielijn Productieoperator montage Productieoperator lassen Productieoperator verspaning Plaatbewerking spuitgieten Productieoperator white room Productieoperator automatische bestukking Productieoperator vormmaker Productieoperator kemmaker Productieoperator gieterij